

УДК 343.01
DOI <https://doi.org/10.32837/npuola.v24i0.635>

М. В. Кікалішвілі

ПОЛІТИКА Й ІДЕОЛОГІЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Постановка проблеми. Сучасний світ та дедалі більше поширення злочинності в ньому ставлять перед кожною державою нові виклики й вимагають негайного перегляду методів протидії злочинним проявам заради забезпечення національної безпеки та своєчасного попередження можливих нових загроз. Національну безпеку прийнято розглядати як певне перебування в захищеному стані всіх загальнонаціональних інтересів та цінностей всього суспільства загалом та окремо взятих громадян зокрема [13, с. 4]. Одним із найбільш загрозливих видів злочинів в останні роки постала корупційна злочинність, яка щороку завдає істотних ударів по економіці тих країн, які відмічені цим хворобливим явищем. Визначаючи корупційну злочинність як один із найбільш поширених видів транснаціональних злочинів, необхідно вибудовувати державну політику з відповідною пріоритетністю вирішення питань, пов'язаних із корупцією.

Виклад основного матеріалу. Намагаючись дієво боротися з корупційними проявами, світове суспільство розробляє новітні концепції розвитку, започатковує стратегічні зміни до антикорупційних доктрин. Розуміючи важливість ефективної протидії явищу корупції, світові лідери в боротьбі зі злочинністю наголошують на необхідності видозмінювати внутрішню та зовнішню політику кожної країни відповідно до тих актуальних проблем, які висувуються сьогодні.

У сьогоденних реаліях, на жаль, треба констатувати, що корупція проникла в усі сфери суспільного буття України та поступово руйнує державні інституції та морально-етичні цінності людей. Пересічні громадяни дедалі більше втрачають довіру до державних інституцій, оскільки абсолютна їхня більшість характеризується великою кількістю скупчення корумпованих посадовців. Це стосується поліції, судів, будь-яких інших установ чи організацій державної форми власності. Та криза, в якій сьогодні перебуває наша держава, багато в чому зумовлена високим рівнем корупції. Треба визнати, що корупційна злочинність вже стала елементом системи суспільних відносин у нашій країні.

Основою боротьби з корупційною злочинністю, націленою на результат, повинна стати ефективна політика та ідеологія протидії відміченому явищу. І політичний, й ідеологічний аспект протидії корупційній злочинності

доцільно розглядати разом, адже зазначені поняття нерозривно пов'язані один з одним.

Актуальність даного наукового дослідження вбачається в тому, що для дієвої протидії корупційній злочинності наша держава повинна проводити системну, сучасну, адекватну політику змін, спрямованих на повне та нещадне викорінення корупції. Для цього на найвищих щаблях не погано було б закласти вектор на ідеологічні зміни у світосприйнятті населення заради формування різко негативного відношення до будь-яких корупційних проявів. Відмічені питання в українських наукових колах досліджуються мало та безсистемно. Питанню ідеологічного аспекту протидії корупційній злочинності взагалі майже не приділяється уваги. Це при тому, що відмічений аспект є вкрай важливим, адже європейська спільнота, куди так прагне Україна, приділяє достатньо багато уваги саме формуванню належної правосвідомості людей, яка не дозволяє їм вчинювати корупційні діяння (чи будь-які інші злочинні дії). Аби безболісно інтегруватися до спільноти з подібними життєвими уявленнями, нам потрібно гармонізувати й свої уявлення з європейськими. Тобто для успішної євроінтеграції повинне відбутися узгодження не лише нормативно-правової бази та державних принципів роботи, а й узгодження світосприйняття. Додає актуальності даному науковому дослідженню й той факт, що наукові праці, які певним чином чіпляють анонсовані питання, втратили свою актуальність через давність видання. Слід пам'ятати, що життя не стоїть на місці, корупція та боротьба з нею повинні висвітлюватися відповідно до етапу розвитку, на якому наразі перебуває держава. Неможливо розуміти корупцію та боротися з нею на підставі досліджень, наприклад, 2013–2014 років, коли вже закінчується 2019 рік й у суспільному житті держави відбулися значні зміни. Відтак будь-яке наукове дослідження повинно відрізнятися актуальністю на сьогоднішній момент.

Серед учених, які вже закладали певний теоретичний базис дослідженню політичних аспектів протидії корупційній злочинності та частково дослідили ідеологічні особливості протидії відміченому виду злочинності, на згадку приходять такі прізвища: М.І. Баулін, О.Ю.Бусол, М.І. Хаврюк, А.М. Новак, А.П. Закалюк, Е.С. Молдован та інші.

Метою даної статті є дослідження всіх істотних аспектів, пов'язаних із сучасною українською політикою протидії корупційній злочинності, а також визначення з тим, які ідеологічні принципи потрібно прищепити українській громадськості заради формування різко негативного відношення до корупційних дій. Задля досягнення поставленої мети висунуто завдання визначитися з поняттями «політика» та «ідеологія» та проаналізувати зв'язок між ними; встановити та проаналізувати сучасні напрямки вітчизняної політики щодо протидії корупційній злочинності; визначитися з тим, як можна запровадити в суспільстві та в конкретних сферах життя (на державній службі) необхідну ідеологію відрази до корупції; дослідити, що саме робиться в Україні для протидії корупційній злочинності.

Переходячи до викладення основного матеріалу, перш за все відмітимо, що саме представляє собою політика в загальному розумінні. У традиційному розумінні політику прийнято визначати як певний осередок, в якому

співіснують та зіштовхуються один з одним різні соціальні групи, партії, національності, громадяни та особи без громадянства тощо. Крім того, політика – це певна управлінська діяльність владних кіл задля поєднання різних думок, міркувань та бачень в єдиний, загальноприйнятий вектор. Іншими словами, політика являє собою певний комунікативний засіб, який дозволяє досягнути бажаного за допомогою компромісу, який влаштовує усіх й кожного без вдавання до силових засобів [4, с. 7].

Коли мова йде про державну політику, то тут зазвичай фігурує такий підхід: державна політика – це певний напрямок, який визначається владними публічно-правовими інститутами й за яким передбачений неухильний рух. Державна політика завжди пов'язана із суб'єктами владних повноважень, тобто з тими особами, які від імені народу держави реалізують загальнонаціональні ідеї щодо подальшого розвитку та життя країни. Фактично державна політика виступає певним регулятором суспільних відносин. Цікаво, що в розвинутих державах спостерігається тенденція щодо зменшення впливу політики на різні сфери життя та збільшення ролі культурних та морально-етичних чинників, які повинні допомагати в регулюванні міжлюдських відносин.

Політика держави має виокремлюватися раціональністю й доцільністю та мати на меті головну ідею у вигляді реалізації державно-політичних рішень. Головним показником державної політики є кінцевий результат.

Важливим є поняття і державної політики безпосередньо в контексті протидії злочинності. Політику держави щодо протидії злочинності (зокрема, й корупційної) прийнято розглядати як чітко визначені планомірні та спеціальні вектори, методи й засоби діяльності державних органів та політичних чи громадських інституцій, які, виходячи зі свого функціоналу, приймають певні рішення, що ґрунтуються на нормах закону та моралі та безпосередньо впливають з основоположних нормативно-правових документів, чинних у державі, та мають головне завдання у вигляді запобігання злочинності, належного покарання винних осіб та їх перевиховання. Усі дії, які характеризують політику держави щодо протидії злочинності, мають на меті забезпечення правопорядку в державі та створення для всіх громадян безпечних умов життя. Політика протидії злочинності є складовою частиною загальної державної політики, але в той же час політика протидії злочинності відрізняється певною самостійністю через окрему сферу регулювання, характерну для неї [13, с. 11].

Поняття державної політики є збірним, адже до нього входять і локальні політичні напрямки, такі як економічна й соціальна політика тощо.

Політична діяльність завжди пов'язана з різними аспектами суспільного життя, такими як: релігія, мораль, духовність. Але найбільш тісно будь-яка політика зв'язана з поняттям «ідеологія», тим паче державна політика. Вчені-політологи доречно зауважують, що за весь час існування людства та трансформації суспільних відносин політика та ідеологія поступово злилися. Багато хто з науковців взагалі не розриває політику та ідеологію одну від іншої, оскільки не вбачають в цьому сенсу. На їхній погляд, відмічені поняття не існують відокремлено, а складають загальне єдине ціле – політичну ідеологію.

На наш погляд, подібні твердження є сумнівними, оскільки ідеологія не завжди повинна бути пов'язана з політикою в загальному розумінні останньої. Ідеологія може бути характерною для окремих субкультур чи клубів за інтересами, які об'єднуються за спорідненими поглядами на життя, що дедалі міцнішають унаслідок проведення належного теоретичного обґрунтування вірності обраних поглядів.

Безперечно, ідеологія є складним та неоднозначним явищем, на яке існує безліч поглядів залежно від того, за яким науковим підходом намагалися дати визначення. Ідеологію прийнято визначати як систему знань та уявлень певної частини індивідів на об'єктивно існуючу реальність [5, с. 3]. За радянських часів ідеологію ототожнювали з маніпулюванням суспільною думкою, яке мало на меті забезпечення панування певного класу соціуму над іншими [1, с. 51]. Це дійсно так, оскільки за марксистсько-ленінським вченням ідеологія виступала інструментом реалізації певних класових потреб. Заради справедливості варто зазначити, що ідеологія в Радянському Союзі працювала безперебійно, і кожен член радянського суспільства мав приблизно однакові уявлення про своє місце в соціумі, про правила життя та співіснування в суспільстві та про загальнонаціональні, загальнодержавні цінності.

Сьогодні ідеологію все ж більше прийнято сприймати не як засіб чи інструмент маніпулювання, а як механізм привласнення об'єктивній соціальній реальності певного сенсу глибинного толку.

Хоча часи радянських залізних тисків для людей минули, політична ідеологія досі успішно існує в багатьох державах світу. Деякі країни, як, наприклад, Китайська народна Республіка чи Північна Корея, за допомогою ефективною політичної ідеології виховують все своє населення в єдиному дусі з єдиними поглядами на місце громадянина в суспільстві та його головні функції. В інших державах політична ідеологія розділяє суспільство, створюючи певні групи осіб, схильних до одних чи інших політичних ідей та цінностей. У будь-якому разі політична ідеологія існує та успішно працює.

Політична ідеологія безпосередньо впливає на формування політичної свідомості. Головна особливість політичної ідеології полягає в тому, що вона не лише слугує формуванню певних уявлень про суспільне буття, а й стає основою прийняття певних політичних рішень [2, с. 64].

Виходячи з відміченого, очевидним стає, що політичну ідеологію можна використовувати в позитивному руслі задля, наприклад, формування антизлочинного погляду населення на життя. Велика значимість ідеологічних вчень полягає й у загальній боротьбі із корупційною злочинністю.

Сучасне українське суспільство відрізняється істотною морально-ідеологічною кризою. Більшість українців сьогодення не вважають законність головним ідеологічним принципом існування в суспільстві. Переступати межу закону стає нормою, й це дедалі більше формує негативну, перевернену свідомість. Головна задача переглянутої державної ідеології повинна полягати саме в поверненні ідеологічного принципу законності в народні маси (як це, до речі, було за радянських часів, коли суспільство відрізнялося різкою нетерпимістю до злочинних дій та характеризувалося високою долею суспільного сумління).

Варто зазначити, що ідеологічна законність та законність правова не є тотожними. У другому випадку ми говоримо про нормативно-правовий акт, що постає у формі закону, а в першому мова йде про внутрішнє переконання особи, побудоване на морально-етичних принципах щодо неприпустимості певних дій [8, с. 109]. Виходячи із загальної тематики нашого дослідження, сучасна політична ідеологія України повинна будувати правосвідомість громадян саме на принципі досягнення відміченого вище внутрішнього переконання щодо неприпустимості корупційних дій. Відмічена неприпустимість корупційних дій повинна стосуватися не лише хабарників, а й тих осіб, що вдаються до дачі хабара.

Багато хто з науковців сучасності обстоюють думку, що для дієвої та ефективної антикорупційної політики Україні необхідно визначити, затвердити та неухильно керуватися певними ідеологічними принципами під час відбору кадрів на конкретні посади з особливо вірогідними можливостями участі в корупційних схемах. Потрібно створити такий образ державного службовця, який асоціювався би у всіх у державі із чесністю, добропорядністю та непідкупністю. Якщо в осіб, які бажають дати хабар, не буде змоги цього зробити через безперечну непідкупність службовця, їм або доведеться змиритися із цим, або шукати інші виходи на інших осіб. Але якщо вся система службовців в державі буде непідкупною, сама можливість вирішення питання за певне незаконне грошове винагородження зникне, що суттєво позначиться на загальному рівні корупції в державі.

З огляду на відмічене в Україні все частіше лунають заклики щодо формування державної служби за такими ідеологічними принципами:

– справедливість (неможливість на внутрішньому рівні допустити ситуацію із пріоритетністю вирішення чийось проблем за грошове винагородження, все вирішується за чітко визначеною процедурою та відповідною черговістю);

– принцип законності (внутрішнє переконання щодо неможливості вдоволення до незаконних дій);

– принцип професіоналізму (будь-яка особа, яка перебуває на посаді, що поєднана з підвищеними можливостями корупційної активності, повинна відрізнятися високим рівнем професіоналізму задля неможливості натиску на неї чи введення в оману зазначеної особи);

– принцип патріотичності (особа повинна розуміти, що корупційна злочинність завдає вдару саме по державі, в першу чергу, й, відчуваючи високі почуття до неї, не допускати можливості вчинення такого злочину) [3];

– принцип порядності (дана моральна категорія передбачає поєднання в собі чи не усіх вищеперерахованих принципів) [8, с. 109–110].

Не буде зайвим зауважити, що відмічені принципи в роботі повинні ідеологічно щепитися не лише державним службовцям, а й усім представникам українського суспільства, адже корупційна злочинність характерна не лише для державної служби – вона буває й побутовою.

Поряд із відміченими принципами ідеологія протидії корупційній злочинності повинна ґрунтуватися на таких особливостях, як: відповідальне відношення до своїх обов'язків, обов'язковість морального імперативу (кожен заслуговує на таке відношення до себе, яким сам відрізняється

по відношенню до оточуючих, іншими словами, зло породжує зло, добро породжує добро), можливість здійснення суб'єктивного вибору (діяти в законній площині або переступити межу) [7, с. 292].

Може скластися враження, що постулат щодо свободи вибору кожного дещо суперечить тим принципам, що були відмічені вище, адже вникає ситуація із двома можливими шляхами дій, і далеко не факт, що особа обере той шлях, що побудований на ідеологічних принципах добросовісного громадянина. Подібна думка має певний сенс, але справа в тому, що сучасний підхід до ідеології визначає її не як засіб маніпулювання, а як засіб направлення уявлень особи про життя в певному руслі, яке визнається в державі вірним. У такому випадку ніхто не вправі заперечувати право особи обирати чи діяти згідно з тими ідеологічними принципами, які їй намагалися прищепити, чи ні. Важливий момент полягає в тому, що за умови якісного прищеплення зазначених вище принципів у більшості випадків особа обере той шлях, який відповідає ідеологічно сформованому мисленню.

Очевидним здається, що в державі є безліч механізмів для проведення дієвої ідеологічної роботи з викорінення корупційної злочинності. Державні установи можуть створити будь-який образ та будь-який ореол інформації відносно об'єкта/суб'єкта. На жаль, у більшості випадків такі можливості використовуються в політичних цілях та характеризуються боротьбою одних політичних груп з іншими. Ті сили, які можна було б направити на створення ідеологічного підґрунтя запобігання та протидії корупційній злочинності, використовуються для створення неприглядних образів конкретних осіб чи їх справ та несуть у собі єдину мету – боротьби політичної еліти між собою.

Виходячи з відміченого, актуальним стає те, що держава повинна переглядати своє відношення до використання ідеології. Відмічене явище може як слугувати добрій справі, так і бути чимось різко негативним, на що вкрай роздратовано будуть реагувати пересічні громадяни.

Аналізуючи вищеперераховане, можна побачити, що нинішня політика України має ряд недоліків у проведенні ідеологічної роботи, направленої на формування негативного погляду на будь-які злочинні дії, зокрема й на корупційні. Але політика протидії корупційній злочинності має ще ряд недоліків, які б не завадило усунути в найближчий час. Одним із головних недоліків політики протидії корупційній злочинності є відсутність єдиного та об'ємного програмного документу, на підставі якого б реалізовувалися певні дії з викорінення корупції. Мова йде про цілісну програму [14]. Так, у різні часи видавалися певні Стратегії антикорупційної політики, пропонувалися зміни в загальну антикорупційну доктрину, проте більшість подібних дій або носила суто теоретичний характер, або вже застаріла на теперішній час.

Іншою істотною проблемою вітчизняної політики протидії корупційній злочинності вбачається те, що досі в Україні панує думка, що подолати корупцію можна силовими заходами. У це при тому, що сучасні умови життя вже яскраво демонструють, що подолати корупцію повністю неможливо в принципі. Провідні держави світу вже давно визначилися з тим, що

простіше не допускати появу корупції в суспільстві, ніж боротися з нею як із вже сформованим явищем. Подібне недопущення формування корупційних поглядів на життя можливо за умови дієвої профілактики злочинності, яка в Україні перебуває на низькому рівні, адже подібний захід із запобігання злочинності не має свого належного законодавчого обґрунтування.

Не менш важливо і те, що сучасна українська політична верхівка відрізняється низьким рівнем політичної волі, через що будь-які зміни в законодавстві відбувається вкрай неохоче та характеризуються довготривалістю.

Політика протидії злочинності повинна охоплювати всі напрями державної діяльності, які так чи інакше, прямо чи опосередковано, охоплюють усі питання злочинності [13, с. 12].

Не варто зосереджувати увагу лише на поганому. В останні роки в українській політиці протидії корупційній злочинності відбулися й позитивні зрушення. Утім, за соціологічними опитуваннями, сьогодні довіра населення до державних інституцій все одно перебуває на вкрай низькому рівні [9, с. 74]. Важко казати про розбудову партнерських відносин із населенням за умови тотальної зневіри останнього до держави. Варто пам'ятати, що саме довіра населення до держави та її інституцій є лакмусовим папірцем загальної якості роботи державних органів та державних службовців.

Аби повернути довіру українців, потрібно, перш за все, реалізувати на практиці ті позитивні антикорупційні зрушеннями, якими характеризуються останні декілька років. Цілком природно, що, крім політичної волі, для якісних дій, направлених на протидію корупційній злочинності, повинна бути наявною система законодавчих приписів – нормативно-правових актів антикорупційного спрямування [12, с. 33]. Наразі такі законодавчі приписи мають у українському законодавстві. За останні роки видані та модернізовані декілька важливих законів. Як приклад можна навести, зокрема, Закон України «Про запобігання корупції» [10] та Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» [11]. Відмічені нормативно-правові акти заклали гарну базу для протидії корупційній злочинності.

Найголовнішим позитивним зрушенням політики протидії корупційній злочинності в Україні наразі треба визнати той факт, що формування негативного ставлення суспільства до корупції, нарешті, визначено як пріоритетний напрямок всієї антикорупційної стратегії. Сприяти цьому повинні й ідеологічні аспекти, розроблення яких ведеться. При цьому, аби політика протидії корупції була системною, а не хаотичною, найближчим часом потрібно довести до логічного завершення такі дії: остаточно закінчити судову реформу, зменшити вплив олігархів на формування громадської думки шляхом збільшення долі державних ЗМІ в загальному інформаційному полі держави, підвищити рівень правосвідомості громадян, приділити більше наукової уваги корупційним проблемам у державі та надати змогу науковцям виробляти прогресивні методики щодо запобігання корупції тощо [6, с. 149].

Отже, підводячи підсумок Усього дослідження, варто зазначити, що в сучасній Україні занадто поширена корупційна злочинність, яка гальмує розвиток держави та не дає безболісно інтегруватися в європейське співтовари-

ство. Аби дієво протидіяти корупційній злочинності, наша держава повинна проводити ефективну політику протидії корупційним проявам. Важливо, що для формування ефективної державної політики протидії корупційній злочинності необхідно напрацювати загальнонаціональну Концепцію впливу на корупцію як загальне негативне явище. Відмічена Концепція повинна містити в собі заходи, які можуть нейтралізувати ті криміногенні фактори, через які особи вдаються до вчинення корупційних злочинів.

Висновки. Позитивним моментом убачається той факт, що наразі одним із пріоритетів антикорупційної політики в Україні є формування різко негативного ставлення у громадян до всього, що так чи інакше пов'язується з корупцією. Зробити це можливо через належний ідеологічний вплив на свідомість суспільства. Не є новиною, що державні інституції мають широкий інструментарій стосовно того, як вплинути на формування належного світогляду. Реальна протидія корупційній злочинності в Україні повинна поєднувати в собі як ідеологічні засоби, так і безпосередньо політичні дії, які повинні об'єднуватися єдиною метою – викорінення корупції з терен країни.

Література

1. Владленова І.В. Концептуальне оформлення поняття «ідеологія»: філософські підходи. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер. : Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2014. № 2. С. 50–57. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuua_2014_2_8.
2. Воловик В.И. Философия политического сознания : монография. Запорожье : Просвіта, 2006. 204 с.
3. Говоруха В.В. Патріотизм державного службовця України. *Державне будівництво.* 2009. № 1. URL : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/index.html>.
4. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. Голови), Ю.П. Сурмін (заст. Голови) [та ін.]. Київ : НАДУ, 2014. 448 с.
5. Коломієць Ю.Ю. Поняття ідеології: її сутність, зміст, форма. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки.* 2018. Т. 29(68). № 3. С. 1–6. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29\(68\)_3_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29(68)_3_3).
6. Костенко О.М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. *Публічне право* № 2(22). 2016 С. 143–151.
7. Молдован Е.С. Морально-світоглядні принципи подолання корупції на державній службі. *Університетські наукові записки.* 2009. № 3. С. 291–295. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_3_54.
8. Молдован Е.С. Ідеологічні засади запобігання і протидії корупції на державній службі України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2012/2. № 15. С. 108–110.
9. Нонік В.В. Сучасні антикорупційні механізми: морально-етичний та діагностичний ракурс. *Інвестиції: практика та досвід : Аналіз. Прогнози. Коментар.* 2018/1. № 5. С. 73–78.
10. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII/ Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради (ВВР).* 2014. № 49. Ст. 2056.
11. Про Національне антикорупційне бюро : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради (ВВР).* 2014. № 47. Ст. 2051.
12. Расюк Едуард. Сучасна антикорупційна політика України. *Підприємництво, господарство і право: науково-практичний господарсько-правовий журнал.* До 2001 г. виходив російською мовою. 2012/2. № 7. С. 31–34
13. Романюк Б.В. Ефективна політика держави у сфері протидії організованій злочинності та корупції – політика зміцнення національної безпеки України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика).* 2010. Вип. 23. С. 3–16.
14. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. Київ : Атіка, 2005. С. 140–274.

А н о т а ц і я

Кікалішвілі М. В. Політика й ідеологія протидії корупційній злочинності. – Стаття. Стаття присвячена розгляду політики та ідеології протидії корупційній злочинності.

У статті встановлено, що саме представляють собою поняття «політика», «ідеологія», «політична ідеологія», а також визначено те, який зв'язок характерний між політикою та ідеологією.

Автором наведені різні погляди на співіснування політики та ідеології, відмічено, що велика кількість дослідників нерозривно пов'язують політику з ідеологією.

У статті звертається увага на те, що ідеологію можна сприймати як засіб маніпулювання суспільною думкою в чийсь конкретно взятих інтересах, хоча сьогодні більшість учених все ж таки схильні сприймати ідеологію як механізм привласнення об'єктивній соціальній реальності певного сенсу глибинного толку. Окремо зауважується, що ідеологічні вчення відіграють вкрай важливу роль у загальній боротьбі з корупційною злочинністю. Автором перелічені ті ідеологічні принципи, які повинні прищеплюватися в українському суспільстві задля ефективної протидії корупційній злочинності.

Як підсумок визначено, що на сучасному етапі розвитку в Україні занадто поширена корупційна злочинність, яка гальмує розвиток держави та не дає безболісно інтегруватися в європейське співтовариство. Останні роки характеризуються певним поштовхом у розвитку антикорупційної політики в Україні, модернізовано антикорупційну доктрину, відповідно до положень якої головним пріоритетом у протидії корупційній злочинності визнається формування в населення різко негативного ставлення до корупції як явища. Аби досягнути зазначеної пріоритетної цілі, українська політика повинна ефективно використовувати ідеологічні засоби та поступово сформуванати такий тип людей, для яких корупція буде чимось неприпустимим на внутрішньому рівні.

Ключові слова: політика, державна політика, ідеологія, протидія корупційній злочинності, антикорупційна доктрина, політика антикорупційних змін, державний службовець.

S u m m a r y

Kikalishvili M. V. Politics and ideology of combating corruption criminality. – Article.

The article is devoted to consideration of policy and ideology of counteraction to corruption criminality.

In the article it is established what exactly are the concepts of “politics”, “ideology”, “political ideology”, and also it is defined what connection is between politics and ideology.

The author gives different views on the coexistence of politics and ideology, noting that most researchers are inextricably linked to politics and ideology.

The article draws attention to the fact that ideology can be defined as a way of manipulating public thought in the interests of someone else, although today most scientists still tend to define ideology as a mechanism for assigning a certain sense of objective social reality. It is also noted that ideological teachings play an extremely important role in the overall fight against corruption. The author lists the ideological principles that should be instilled in Ukrainian society to effectively combat corruption.

As a result, it is determined that corruption is too widespread in Ukraine at the current stage of development, which slows down the development of the state and does not allow it to be easily integrated into the European community. Recent years are characterized by a certain impetus in the development of anticorruption policy of Ukraine, modernized anticorruption doctrine, according to the provisions of which the main priority in the fight against corruption is the formation of the population's sharply negative attitude to corruption. In order to achieve this priority goal, the Ukrainian policy should effectively use ideological means and gradually form a type of people for whom corruption will be unacceptable at the domestic level.

Key words: politics, public policy, ideology, anti-corruption criminality, anti-corruption doctrine, anti-corruption change policy, officials.